

Олександр Стовпець

СТОВПЕЦЬ Олександр Васильович — кандидат філософських наук, викладач кафедри цивільного і трудового права Одеського національного морського університету. Сфера наукових інтересів — соціальна філософія та філософія історії, філософія права, філософія культури.

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ПОГЛЯД НА КІБЕР-ПІРАТСТВО ЯК ЗАСІБ ІДЕОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Статтю присвячено дослідженню суперечливих питань про значення кібер-піратства та вплив цього явища на перспективи розвитку суспільства.

Ключові слова: кібер-піратство, інформаційне суспільство, ідеологія, медіавірус.

Актуальність філософського аналізу принципово нового соціокультурного явища сучасності — кібер-піратства — обґрунтовується неоднозначністю його суспільних оцінок. Одна сторона в цій «глобальній суперечці» заявляє, що кібер-піратство (та його істотна складова — порушення авторського права в інтернет-просторі) є безперечним злочином, та має каратися за всією строгістю закону. Проте існує й протилежна думка: сьогодні «копірайт» (та звинувачення в його порушенні) все частіше використовується в якості інструменту пресингу на незалежні (в т.ч. й дисидентські) ЗМІ та різного роду ресурси в Інтернеті, які нерідко надають достатньо цінну інформацію на безоплатних умовах невизначеному колу користувачів. У цьому контексті неможливо не звернути увагу на той очевидний факт, що «копірайт» є джерелом збагачення, перш за все, медійних компаній, яким автори об'єктів інтелектуальної власності передали свої авторські права. Так чи інакше, окреслене ідеологічне (та, в значному ступені, економічне й філософсько-правове) протистояння продовжує загострюватися, чим й пояснюється актуальність соціально-філософського дискурсу в даній сфері.

© О. Стовпець, 2012

Зазначене протистояння, головний фронт якого розгорнутий в інтернет-просторі, має своє втілення в матеріальному світі. Так, наприклад, в 2006 році у Швеції з'явилася перша у світі «Піратська партія», що висловлювалася за скасування авторського й патентного права. Вона досягла певного визнання, оскільки в 2009 році її представник отримав в Європарламенті одне з 18 місць, закріплених за Швецією [1]. Аналогічні партії з'явилися пізніше і в інших країнах, вимагаючи скорочення строків дії авторського права, законодавчого захисту від негласного збору інформації про приватне життя, недопущення цензури в Інтернеті тощо.

Теоретичне осмислення суперечливих моментів у розвитку інформаційного суспільства (в т.ч. питань формування його ідеології) знайшло своє відтворення в роботах різних дослідників, серед яких — Д. Белл, Р. Броуді, Р. Докінз, М. Кастельс, М. Опенков, Д. Рашкофф та ін.

Метою статті є висвітлення з соціально-філософських позицій феномену кібер-піратства, а також аналіз його впливу на ідеологію й на загальну динаміку розвитку інформаційного суспільства.

В основу методології дослідження покладено загальнонаукові та спеціальні методи. Зокрема, застосування *діалектичного методу* зумовлюється прагненням до об'єктивного, усестороннього дослідження особливостей піратської активності у віртуальному просторі. *Системний підхід* надає змогу цілісно розглянути динаміку інформаційних та інших суспільних відносин на фоні ідеологічного впливу з боку анонімних інтернет-рухів. Використання *історико-порівняльного підходу* сприяє кращому розумінню передумов та факторів, які призвели до виникнення й активізації кібер-піратських організацій, діяльність котрих має ідеологічні мотиви.

В липні 2011 в журналі «Хакер», присвяченому питанням інформаційної безпеки віртуального простору, з'явилася цитата з інтерв'ю представників групи «Anonymous» британській газеті «The Guardian»: «...Ми — Анонім. Ім'я нам — легіон. Ми не вибачаємо. Ми не забуваємо. Чекайте на нас...» [2]. Свою позицію «Аноніми» пояснюють тим, що вони «проти корпорацій та урядів, які намагаються втручатися в Інтернет», а останній має бути відкритим та свободним для всіх: «...ви називаєте наші дії «піратством». Ми звемо це «свободою»...» [3]. Представляється, що сам факт існування такого співтовариства, як «Anonymous», є цікавим суспільним феноменом, при-

таманним саме сучасності, і характерним для «інформаційної» епохи в цілому.

Звідки взагалі з'явилися «Аноніми»? У всесвітній мережі це явище зародилося приблизно в 2003 році, але тоді воно не було сприйнято досить серйозно, оскільки діяльність «Anonymous» не була ще настільки масштабною, скоординованою й зухвалою. Нині багато учасників цього протестного руху приховують свої обличчя під масками Гая Фокса (знаменитого учасника «Порохової змови» 1605 р. проти англійського й шотландського короля Якова I, коли змовники вчинили невдалу спробу підірвати лондонський Парламент). Ця маска, без перебільшення, — один із символів «безликого й всюдисущого Аноніма». Прапор, використовуваний організацією — чорний піджак зі знаком ? на місці голови — символізує відсутність в організації лідера й анонімність. Можна припустити, що у хакерського угруповання «Anonymous» все ж таки є свої координатори атак, натхненники й ті, кого можна назвати лідерами. Однак деякі дослідники, коментуючи діяльність «Анонімів», відзначають, що «це перша заснована на Інтернеті надсвідомість», інші ж кажуть, що «безглуздо шукати чіткий порядок в абсолютному хаосі» [4].

Самі ж «Anonymous» натякають, що нічого маргінального в їхній діяльності немає: сьогодні уряди й правоохоронні органи більшості країн жадають викоринити анонімність в Інтернеті. Вони хочуть, щоб люди реєструвалися в соціальних мережах і на форумах, заводили різного роду «електронні карти», за допомогою яких їх можна відстежити, «порахувати» і так далі. У відповідь на все це в чималого числа людей народжується закономірний протест і бажання «зробити все навпаки». Не можна не помітити, що на різних анонімних ресурсах панує досить незвичайна, суперечлива атмосфера — з одного боку, «хаос і балаган», з іншого ж, — «дружня атмосфера інтелектуальної розв'язності» [5].

Мабуть, уперше широка громадськість почула про угруповання «Anonymous» після їхньої атаки на т.зв. «церкву Саєнтології» (до речі, релігійна філософія цієї секти вважається в багатьох країнах світу небезпечною для психіки людей). Конфлікт почався з того, що в 2008 році саєнтологи звинуватили відеохостинг «YouTube» у порушенні «копірайту» (на хостингу було розміщене пропагандистське відео з актором Томом Крузом, котре знімалося «для внутрішнього користування» й потрапило у всесвітню мережу якимсь незрозумілим образом, начебто із порушенням авторського права). Хакери «Anonymous»,

піднявшись на захист «YouTube», провели серію кібер-атак на декілька саєнтологічних сайтів, обвинуватили «церкву Саєнтології» (ЦС) у спробі ввести в Інтернеті цензуру, й записали відеопослання на восьми мовах, виклавши його на хостингу «YouTube».

У своєму посланні до ЦС «Аноніми» заявили наступне: «Ми спостерігали за всіма кампаніями дезінформації й придушення незгодних вашими «центрами релігійної технології»... Заради блага ваших послідовників, на благо людства й для нашого власного задоволення ми виженемо вас із Інтернету, і методично демонтуємо «церкву Саєнтології» в її нинішньому виді... Вам ніде сховатися, бо ми — усюди... Ми — легіон» [6]. Крім цього, «Аноніми» організували масштабні протести проти «церкви Саєнтології» в 93 містах по всьому світу.

Вдруге «Anonymous» серйозно заявив про себе в 2009 році, під час судового процесу за обвинуваченням торрент-трекера «The Pirate Bay» у поширенні контрафактного контенту. Після оголошення обвинувального вироку «Аноніми» організували кібер-атаку ряду сайтів, і їхня робота на якийсь час була паралізована (у віртуальній піратській кампанії тоді взяли участь за різними даними від 700 до 1000 людей у різних точках земної кулі).

В 2010 році «Аноніми» відзначилися своєю кампанією на захист засновника проекту «WikiLeaks» Джуліана Ассанжа. Операція одержала назву «Payback» («Розплата»), і в результаті її проведення на значний час були виведені з ладу сайти уряду й прокуратури Швеції (у якій проходив судовий процес), web-сторінки деяких американських сенаторів, а також — тимчасово порушено роботу електронних платіжних систем PayPal, Visa, MasterCard (які раніше заморозили рахунки «WikiLeaks»). Показово, що вищезгадані кібер-атаки жодного разу не супроводжувалися спробами несанкціонованого доступу до чийсь коштів, що свідчить про їхню *ідеологічну* природу й протестну спрямованість. Разом з тим, багато користувачів, не розуміючи суті того, що відбувається, побоювалися здійснювати розрахункові операції, доки із платіжними системами діється щось незрозуміле. Таким чином, цілі з дестабілізації роботи платіжних систем і підриву споживчої довіри до їхньої захищеності знову було досягнуто.

В 2011 році хакери «Anonymous» здійснювали скоординовані атаки на урядові сайти Єгипту. Однак найбільшої концентрації діяльності «Анонімів» набула в нинішньому році. Географія кібер-атак також розширилася. Так, 19 січня 2012, у знак протесту проти закриття файлообмінного порталу «MegaUpload» була проведена

потужна інтернет-атака: на кілька годин були виведені з ладу сайти ФБР, Білого дому й Міністерства юстиції США, холдингу звукозапису Universal Music Group, Американської асоціації звукозаписних компаній, Американської асоціації кінокомпаній, Американського управління авторського права. 26 січня 2012, після підписання Польщею Анти-контрафактної Торговельної Угоди (АСТА) атака «Anonymous» обрушилася на сайт Європарламенту.

Наприкінці січня 2012 хакери міжнародного угруповання «Anonymous» почали публікувати «зламану» переписку високопоставлених функціонерів «Росмолоді» й проурядового руху «Наші». За результатами публікації вибухнув скандал, і багатьом з фігурантів згаданої переписки довелося виправдуватися перед суспільством. Пізніше, в інтерв'ю Російській службі каналу ВВС, хакери підкреслили, що в них «є багато важелів впливу на різноманітних мерзотників, у тому числі й російських» [7]. На початку лютого 2012 хакери зламали сайт регіонального відділення партії «Єдина Росія», розмістивши на ньому своє «відеозвернення до продажних чиновників і блогерів».

3 лютого 2012 «Аноніми» перехопили конфіденційну телеконференцію ФБР і Скотланд-Ярду, учасники якої обговорювали заходи боротьби із хакерами. 24 лютого в Берліні, перед посольством Королівства Саудівської Аравії, пройшла демонстрація, організована силами руху «Anonymous», на захист саудівського журналіста й блогера Хамзи Кашгарі, якому загрожує страта через три недостатньо лояльні висловлення на адресу пророка Мухаммеда. 29 лютого 2012 поліція Іспанії, Чилі, Аргентини й Колумбії, за координації Інтерполу, затримали 25 активістів руху «Anonymous» (у віці від 17 до 40 років). У відповідь на це, в той же день був виведений з ладу сайт Інтерполу.

4 березня 2012 «Аноніми» піддали кібер-атаці web-сайт Американсько-ізраїльського комітету по громадським зв'язкам (АІРАС) — найбільшого проізраїльського лобі США. Атака була здійснена на початку щорічної конференції АІРАС, і супроводжувалася відео-коментарем наступного змісту: «Кілька тижнів назад ми заявили про початок хрестового походу проти уряду Ізраїлю та всіх його союзників, що вчиняють злочин проти людяності й систематичний геноцид... Ми закликаємо всіх інтернет-користувачів до бойкотування АІРАС і руйнування їхніх веб-сайтів...» [8].

7 березня 2012 «Аноніми» вивели з ладу офіційний сайт резиденції вищого духовного керівництва римсько-католицької

церкви, міста-держави Ватикан. Свої антиклерикальні настрої «Anonymous» пояснили тим, що, за їхнім переконанням, «...на Ватикані лежить відповідальність за довгий список злодіянь, що мали місце протягом всієї історії католицької церкви... Сьогодні «Аноніми» вирішили блокувати сайт Ватикану у відповідь на вашу доктрину, літургію й абсурдні застарілі концепції, які ваша організація, що існує заради одержання прибутку, поширює світом» [9]. У заяві при цьому відзначається, що атака на сайт Ватикану спрямована не проти самої християнської релігії й віруючих, а «проти корумпованої Римсько-католицької церкви».

Описання всіх цих подій не випадково надано в статті. Воно дозволяє скласти досить об'єктивне враження про характер руху «Anonymous». З наведених вище матеріалів стає зрозуміло, що «Anonymous»: 1) не має конкретної національності, політичного або релігійного забарвлення (оскільки неодноразово діяв проти іміджу різних політичних сил в абсолютно різних країнах, й проти різних релігійних організацій — церков, сект тощо); 2) не має ані єдиного центру дислокації, ані устрою за ієрархічним принципом; 3) покладається на колективну силу окремих ініціаторів, які діють таким чином, що їхні сукупні зусилля приносять очікуваний ефект; 4) не переслідує матеріальні інтереси; 5) створює собі репутацію свого роду «сільової машини відплати» — знеособленої, безпощадної та всюдисущої.

В інтерв'ю газеті «Baltimore City Paper» учасник руху заявив: «Кожен, хто хоче, може бути «Анонімом» і рухатися до певного набору цінностей... У нас є програма, з якою ми всі згодні, і всі ми координуємо наші дії. Але при цьому всі діють незалежно й без усякого прагнення до визнання. Ми просто хочемо, щоб було зроблено те, що ми відчуваємо важливим...» [10]. «Anonymous» складається головним чином з користувачів т.зв. «імеджбордів» та інших веб-форумів. Також досить міцно цей рух асоціюється у свідомості інтернет-користувачів із сатиричними, неформальними (навіть за деякими оцінками — «андеграундними», контркультурними) сайтами «Encyclopædia Dramatica», «Луркоморье» й іншими подібними анонімними ресурсами. Соціальні мережі «Facebook», «MySpace», «Twitter», а також популярний відеохостинг «YouTube» використовуються «Анонімами» для розміщення публічних звернень і створення груп для мобілізації людей на протести в реальному світі.

Вивчаючи можливості кібер-піратства як *засобу ідеологічного впливу*, доречно звернутися до меметики — наукового підходу до

еволюційних моделей передачі інформації, заснованого на концепції т.зв. «мемів». Дана концепція розглядає ідеї як «одиниці культурної інформації» в різних сферах, розповсюджені між людьми. При цьому під терміном «мем» у меметиці розуміють «одиницю передачі людської культурної еволюції» (за аналогією з геном у генетиці). Англійський еволюціоніст Р. Докінз стверджує, що «мем» — це одиниця інформації, що перебуває в мозку і є «муючим реплікатором у культурній еволюції людства». Він розглядає «меми» як закономірності, здатні впливати на своє оточення й спроможні до розмноження — реплікації [11]. Разом з тим, у науковому середовищі ведеться чимало спорів щодо правомірності екстраполяції концепції генетики на інформаційну сферу. Сама ж «концепція мемів» нині стала частиною масової культури, особливо — її віртуальної сфери.

Одним зі значимих (у контексті нашого дослідження) різновидів «мемів» є т.зв. «інтернет-меми», які мають свої закономірності розповсюдження. На думку деяких дослідників, спонтанному неконтрольованому поширенню від одного інтернет-користувача до іншого піддається не всяка інформація, а тільки та, котра яким-небудь образом залишає багатьох користувачів небайдужими до неї [12]. У цьому зв'язку також представляється необхідним згадати термін «медіавірус», запроваджений американським фахівцем в області засобів масової інформації Д. Рашкоффом для позначення «медіа-подій, що прямо або побічно викликають певні зміни в житті суспільства» [13]. Медіавіруси — це розповсюджені в інформаційній сфері «меми», інформація яких здатна змінювати сприйняття людьми локальних і глобальних подій. Рух «Anonymous» також у значній мірі пов'язаний із концепціями «інтернет-мемів» й «медіавірусів».

Медіавіруси породжують нові запитання, а не готові відповіді. Найпростіший спосіб відрізнити «медіавірус» від «піар-трюку» — визначити, чи «спрощується» питання, чи зводиться воно до емоцій, або ж, навпроти, стає надзвичайно складним. Вірус завжди змушує соціальну систему або систему поглядів, на які нападає, виглядати заплутаною й незбагненою, якою вона і є насправді. Прийоми спрощення й відволікання уваги після «атаки медіавірусу» безнадійно застарівають. Крім того, медіавіруси нейтралізують спроби застосування до них «прийоми маргіналізації». Так, першою реакцією на контркультурну (незвичну) ідею стає прагнення дискредитувати її (наприклад, якщо ви проти війни, то на вас спробують

наклеїти ярлик «антипатріота», «боягуза», «слабака» й таке інше). Однак «оболонка добре сконструйованого медіавірусу» дозволяє його «мемам» поширюватися перш, ніж вони будуть маргіналізовані. В свою чергу, медіавіруси, що виходять за рамки «офіційної точки зору», не дозволяють експлуатувати «право на єдину репрезентацію реальності». Вони виражають себе в іронії й апелюють до здатності аудиторії складати об'єктивні судження. Завдяки цьому люди усвідомлюють складність, що приховується за видимою простотою репрезентацій нашого світу [14].

В певному ступені положення концепції «медіавірусу» правомірно поширювати й на феномен кібер-піратства в особі «Anonymous». Проте не всі кібер-пірати є такими «ідейними» (якими поки що бачаться активісти «Anonymous»). Дехто з них переслідує суто матеріальні інтереси: отримати доступ до персональних даних, комерційної таємниці, інсайдерської інформації, ноу-хау, грошових рахунків тощо. Діяльність інших може бути спрямована на різного роду маніпуляції — від звичайного політичного шантажу (наприклад, погроз поширити компрометуючі чи дискредитуючі відомості) з метою примусити публічну особу вчинити або ж утриматись від вчинення якихсь дій, до більш витончених, латентних вимагань (наприклад, поширення вірусних програм з метою створення вимушеного попиту на розробку відповідних антивірусів).

Таким чином, з огляду на все зазначене вище, кібер-піратство цілком правомірно вважати не тільки юридичною, але й соціально-філософською проблемою сучасності. І у філософському контексті ця проблема має діалектичну природу. Так, з *одного боку*, політична активність кібер-піратів є потужним *засобом ідеологічного впливу* на суспільні процеси, який реалізується у віртуальному просторі та неминуче знаходить своє матеріальне віддзеркалення в реальному житті сучасного (інформаційного) суспільства. Цей вплив триває постійно і, так би мовити, «он-лайн» (тобто в миттєвому й безперервному режимі). І він триватиме доти, поки існує Інтернет (в такому вигляді, як він функціонує нині). З *іншого боку*, об'єктами атак кібер-піратів (навіть якщо й немеркантильного спрямування) можуть стати не тільки офіційні сайти державних установ чи веб-ресурси корпорацій, але й секретні відомчі архіви, і грошові рахунки фізичних осіб в платіжних системах, і навіть персональні дані, що просто зберігаються на комп'ютерах у вигляді електронних версій документів. Іншими словами, жертвами в такому разі можуть стати будь-які користувачі Ін-

тернету, безвідносно до їхнього соціального статусу, політичних вподобань, ідеологічних поглядів, світоглядних установок тощо. В такому разі кібер-пірати однозначно перетворюються на кібер-злочинців, і виникає очевидна потреба в активізації інформаційно-правових механізмів юридичного захисту.

Взагалі ж варто відзначити, що осмислення тієї межі, коли кібер-піратство з «правопорушення» (в його загально-правовому розумінні) перетворюється на власне «злочин», є проблемою, яка потребує окремої уваги та має широкі перспективи для відповідного філософсько-правового дослідження. Соціально-філософський же аналіз *кібер-піратства* як новітнього суспільного явища, притаманного інформаційному суспільству (зокрема, розгляд окремих найбільш істотних епізодів з практики організації «Anonymous»), надає можливість зробити певні висновки та узагальнення стосовно перспектив розв'язання цієї актуальної проблеми розвитку сучасного суспільства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Будучи сучасником подій, завжди непросто оцінити їхню роль для майбутнього, та ще важче відповісти на питання: може це і є переламний момент історії? Майже нічого сьогодні не можна сказати або зробити таємно. Преса і раніше оприлюднювала зміст різних подій, проте інтернет-технології дозволяють робити це анонімно та незрівнянно швидше і масштабніше.

Діяльність групи «Anonymous» можна назвати різновекторною. «Аноніми» реагують практично на всі значимі події, що відбуваються в різних регіонах земної кулі. Можливо, ми є свідками народження принципово нового глобального механізму висловлення громадської позиції суспільними групами по найрізноманітніших питаннях. Тут також виникають питання: чия саме ця позиція? громадяни яких держав найчастіше беруть участь в анонімних акціях? хто їх інспірує та які кінцеві цілі при цьому переслідуються? І ряд інших.

На сьогоднішній день однозначної відповіді на подібні питання, імовірно, ніхто надати не зможе. Поки що загальне уявлення про діяльність «Анонімів» таке, що переважно вона спрямована на вираження незадоволеності групи людей (безсумнівно, людей технологічно прогресивних, широко інформованих і політично активних) поточним станом речей у світі, зокрема, численними зловживаннями з боку владних структур і багатьох корпорацій у відношенні таких суспільних цінностей, як свобода слова й принцип вільного поширення інформації. Інколи прикриттям для подібних зловжи-

вань служать, як це не парадоксально, правові інститути. Для того щоб запустити механізм легального пресингу, держава і корпорації нерідко апелюють до універсальних правових категорій «авторське право», «інформаційна безпека» і т.п.

Не заперечуючи важливості питань захисту інформаційної безпеки (як фундаментальної складової сучасної концепції національної безпеки), розвитку інституту інтелектуальної власності (як одного з важливих показників загального рівня наукового потенціалу нації) та інших соціальних інститутів, все-таки хочеться акцентувати увагу ось на чому: сьогодні все частіше простежується тенденція всезагального усвідомлення, що інформація є суспільним надбанням, і може підлягати обмеженню в доступі лише в тих рідких випадках, коли потенційна шкода від її розкриття значно превалює над суспільною користю й правом суспільства володіти нею. На користь визнання даної тенденції в нашій країні свідчить динаміка розвитку вітчизняного інформаційного законодавства (зокрема, недавнє прийняття Закону України «Про доступ до публічної інформації»). Однак ідеологічний вплив Інтернету на суспільні процеси є питанням, яке потребує подальшого вивчення, а феномен кібер-піратства являє собою перспективний об'єкт для дослідження з позицій різних гуманітарних наук.

Література

(подається в авторській редакції)

1. Пиратская партия получила место в Европарламенте / за матеріалами сайту Агентства стратегічних досліджень А.С.Д. // [Електронний ресурс]. — 2009. — Режим доступу: http://sd.net.ua/2009/11/06/piratskaja_partija.html
2. Who is the “Anonymous”? Everyone and No one / The Guardian: Офіційний сайт британського видання // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.guardian.co.uk/>
3. Anonymous and the global correction — opinion / Al Jazeera English. — Feb. 16, 2011 // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://english.aljazeera.net/>
4. Хакер: ежемесячный компьютерный журнал. — Выпуск от 11.06.2011 // [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.xaker.ru/>
5. Anonymous Plans To Take Down The Internet? We're Being Trolled / Andy Greenberg // Forbes. — February 16, 2012. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.forbes.com/sites/andygreenberg/2012/02/16/anonymous/>
6. Hackers Declare War on Scientology: A shadowy Internet group has succeeded in taking down a Scientology web site for this church to be destroyed / Johnathan Richards // The Times, Fox News Network LLC. — January 25, 2008.

7. BBC Russian: сайт Русской службы BBC // [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.bbc.co.uk/russian/>
8. Anonymous Takes Down AIPAC Website // BuzzFeed. — March 4, 2012. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.buzzfeed.com/>
9. Хакеры из Anonymous атаковали сайт Ватикана // [Электронный ресурс]. — 2012. — Режим доступа: <http://www.lenta.ru/news/2012/03/07/vatican/>
10. Baltimore City Paper (a free alternative weekly newspaper) // [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www2.citypaper.com/>
11. Dawkins C. R. The Selfish Gene / by Clinton Richard Dawkins // Oxford University Press: 2nd edition, 1976. — 352 pages.
12. Броди Р. Психические вирусы. Как программируют наше сознание/ Р. Броди ; [пер. с англ. Л. Афанасьева]. — М.: Поколение, 2006.
13. Рашкофф Д. Медиавирус. Как поп-культура тайно воздействует на ваше сознание/ Д.Рашкофф ; [пер. с англ. Д. Борисова]. — М.: Ультра-Культура, 2003. — 368 с.
14. Опенков М. Ю. «Хакни» будущее: введение в философию общества знаний/ М. Ю.Опенков // МОО ВПП ЮНЕСКО «Информация для всех» — для свободного распространения на безвозмездной основе (2007). — Курс лекций для студентов философских факультетов.

Створець А. В.

СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКИЙ ВЗГЛЯД НА КИБЕР-ПИРАТСТВО КАК СРЕДСТВО ИДЕОЛОГИЧЕСКОГО ВЛИЯНИЯ В ИНФОРМАЦИОННОМ ОБЩЕСТВЕ

Статья посвящена исследованию противоречивых вопросов о значении кибер-пиратства и влиянии этого явления на перспективы развития общества.

Ключевые слова: кибер-пиратство, информационное общество, идеология, медиавирус.

Stovpets O. V.

SOCIOPHILOSOPHIC VIEW OF CYBER-PIRACY AS AN IDEOLOGICAL INFLUENCE REMEDY IN CONDITIONS OF INFORMATION-ORIENTED SOCIETY

The article is dedicated to research of contradictory matters regarding the meaning of cyber-piracy and its impact upon prospects of society's progress.

Keywords: cyber-piracy, information-oriented society, ideology, media-virus.

Надійшла до редакції 1.03.2012 р.